

Integrace osob se zdravotním problémem na otevřený trh práce: role SÚPM

Ondřej Hora, Markéta Horáková,
Tomáš Sirovátka

Postavení osob se zdravotními problémy

Zdravotní znevýhodnění, zdravotní postižení (invalidita)

- Nižší pracovní schopnost/produktivita, pracovní motivace(?), diskriminace a opomíjení
- Nižší zaměstnanost, riziko chudoby a dalšího zdravotní zhoršení
- Reformy sociální politiky: omezenější přístup k invalidním a předčasným důchodům, nemocenským dávkám, vyšší závislost na dávkách v nezaměstnanosti a dávkách hmotné nouze
- Heterogenní skupina

Zaměstnatelnost osob se ZP a SÚPM

- Zaměstnatelnost osob se ZP:
 - 1 Schopnost pracovat (lidský kapitál)
 - 2 Příležitost pracovat
 - 3 Možnost pracovat (integrovat se do zaměstnání)
- SÚPM (mzdové dotace zaměstnavateli):
 - 1 Učení se práci, „skutečná“ práce, specifický lidský kapitál
 - 2 Vyšší zájem zaměstnavatelů přijmout + screening effect
 - 3 Rozvoj sociálních dovedností + adaptace na pracovišti
- Potenciální negativa:
 - Uzamykací efekt
 - Signalizační efekt (zdravotní handicap)
 - Mrtvá váha (role cílenosti)

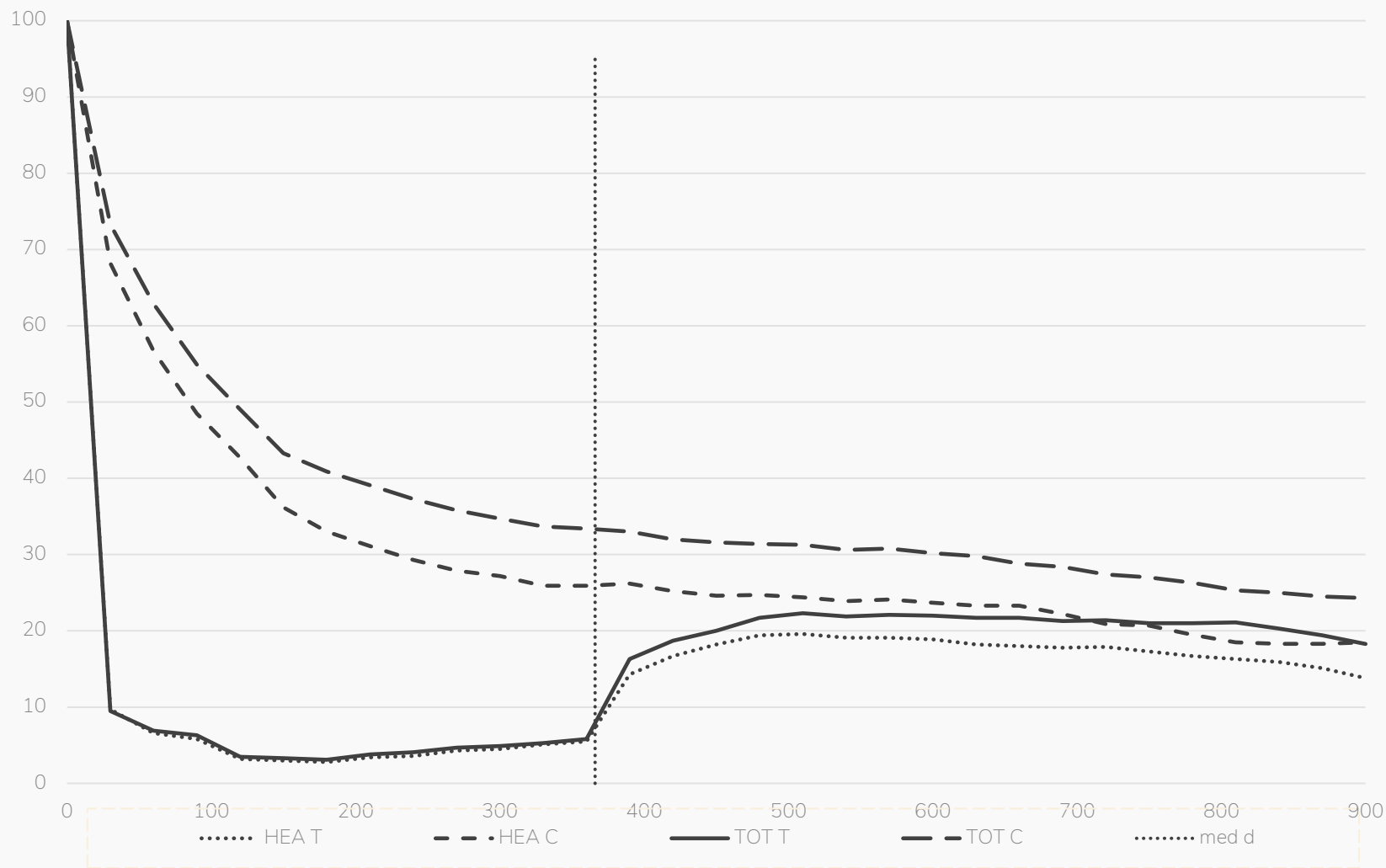
Metoda

- Konec roku 2019: 33,700 osob se ZZ, ZP (15,6% uchazečů)
- 20,000 dlouhodobě nezaměstnaní (třetina DN)
- SÚPM nejčastěji využívaný program ve vztahu k ZP, ZZ
- Data OK práce, účastníci programů SÚPM v roce
- Vzorek: 2.996 uchazečů, z toho 1.112 ZZ, ZP
- Účastníci programu SÚPM: 1,399 zdraví, 389 ZZ, 262 ZP
- CEM přesné párování (kontrolní skupiny ne-účastníků)
- Podle individuálních charakteristik a regionálních trhů práce
- Sledování až 900 dní od vstupu do programu (dva a půl roku)
- Křivky přežití (v registru), Soutěžící rizika důvodu odchodu z registru, Indexy cílenosti
- Heterogenita výsledků: stupeň znevýhodnění, stupeň vzdělání

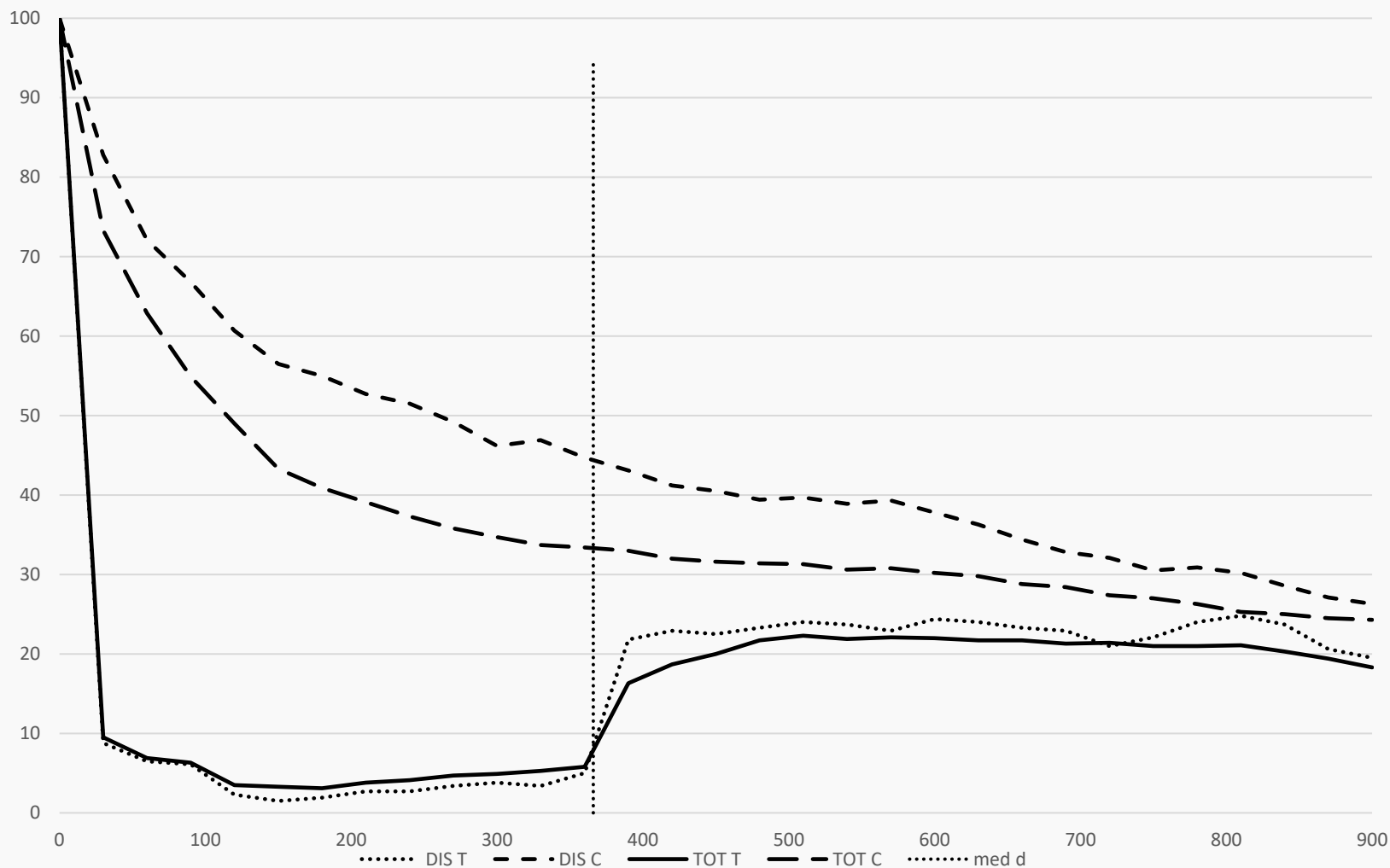
Výsledky I

- Mediánová délka trvání programu cca 12 měsíce bez rozdílů
- Zdraví uchazeči
- Lepší hrubé efekty, ale nižší čistý efekt (diference ke KS):
- 25 pb 6 měsíců po vstupu do programu, 20pb po 12 měs, 5 pb po 2 a půl roce
- Uchazeči se zdravotním znevýhodněním
- 50 pb 6 měsíců po vstupu do programu, 30pb po 12 měs, 10 pb po 2 a půl roce
- Uchazeči se zdravotním postižením
- 55 pb 6 měsíců po vstupu do programu, 40pb po 12 měs, 10 pb po 2 a půl roce

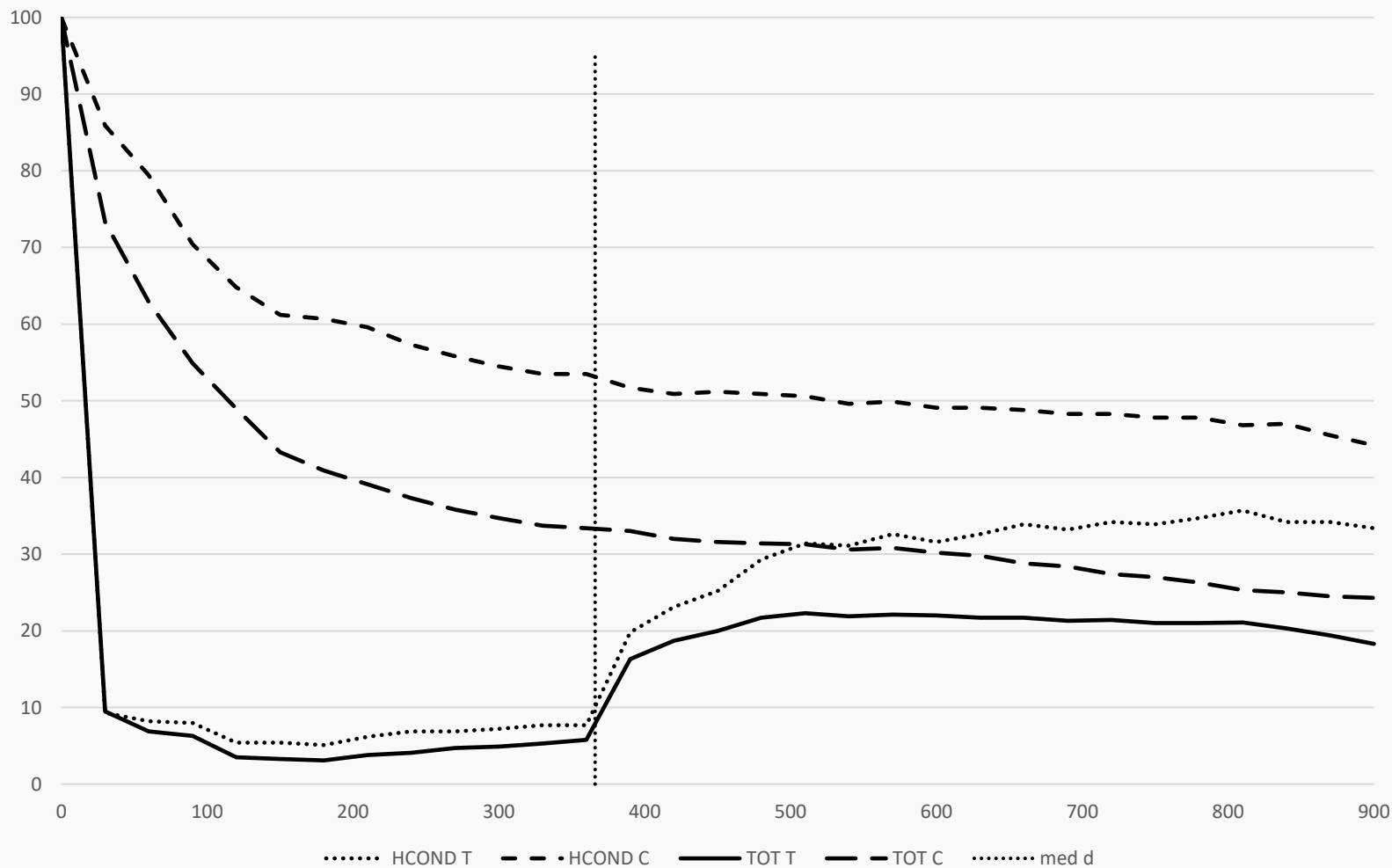
Zdraví uchazeči

Zdravotní znevýhodnění

Zdravotní postižení

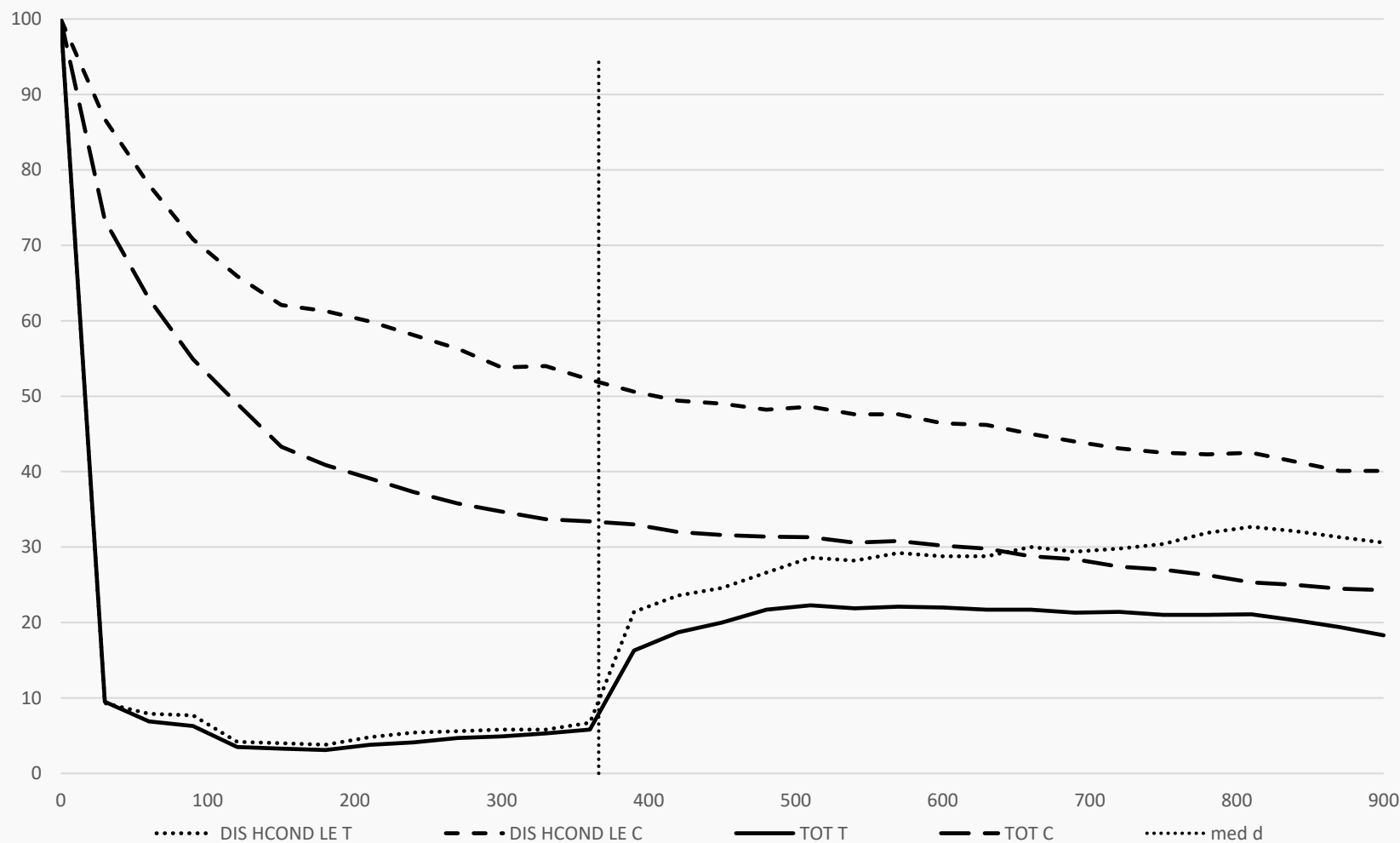
Výsledky II

- Soutěžící rizika: důvody odchodu z registru
- Kontrolní skupina ZZ a ZP: 30–40% odchází do zaměstnání, během 20 měsíců
- To je 54–68% méně než účastníci programu SÚPM se ZZ, ZP
- Ale asi 20–30% odchází do neaktivity (nespecifikovaný důvod) a 10–16% kvůli sankci (30–46% „špatné důvody“)
- V případě účastníků jsou odchody do neaktivity, sankce a další důvody minimální (do 10% celkem)

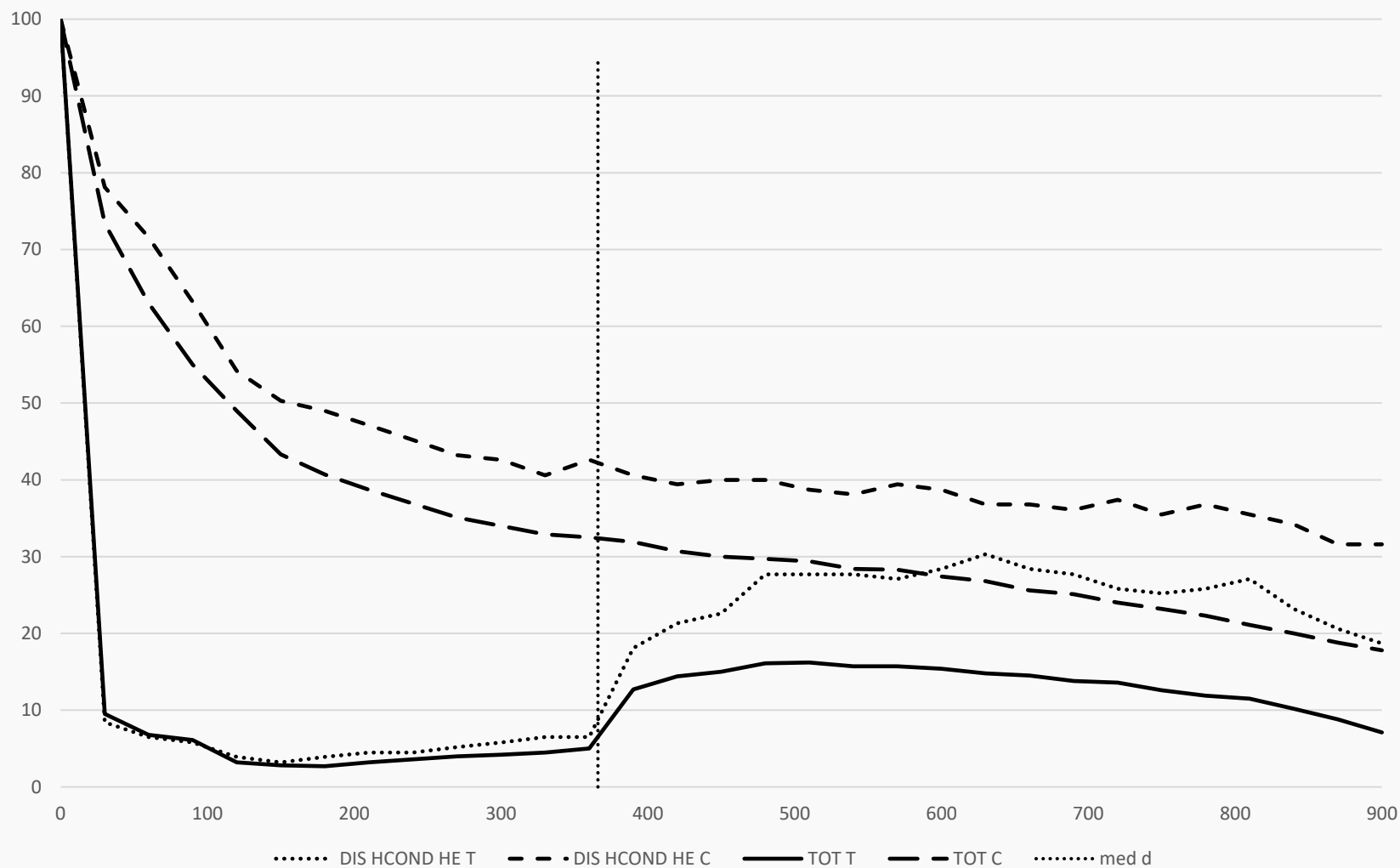
Výsledky III

- Efektivita podle vzdělání (u ZZ + ZP)
- Nižší vzdělání (0-3 ISCED), vyšší v (4-8 ISCED)
- Nižší vzdělání proti KS
- Po 2 měs je rozdíl 70pb, po 6 měs asi 55 pb, po roce asi 45pb a po dvou a půl letech je asi 10pb
- Vyšší vzdělání
- Po 2 měs je rozdíl 60pb, po 6 měs asi 45 pb, po roce asi 20pb a po dvou a půl letech je asi 10pb

Nižší vzdělání (ZZ+ZP)

Vyšší vzdělání (ZZ+ZP)

Výsledky IV - cílenost

- Cílenost (index jako podíl podskupiny na účastnících/podíl na nezaměstnanosti)
- Cílenost SÚPM k ZZ (1.31) a ZP (1.44) je vyšší než k ostatním/zdravým uch. (0.87)
- Rezervy zůstávají v cílenosti uvnitř skupiny ZZ a ZP:
- K nízkokvalifikovaným (0.62 a 0.53)
- V nižším věku 15–24 v případě ZZ (0.68), ale ZP 1.25
- V případě uchazečů s 4 a více registracemi dříve (0.80 a 0.72)
- Rozhovory s 14 poradci pro ZP: zaměření na více motivované
- Důsledkem je určité snížení celkové efektivnosti programu (zvýšení mrtvé váhy)

Závěr

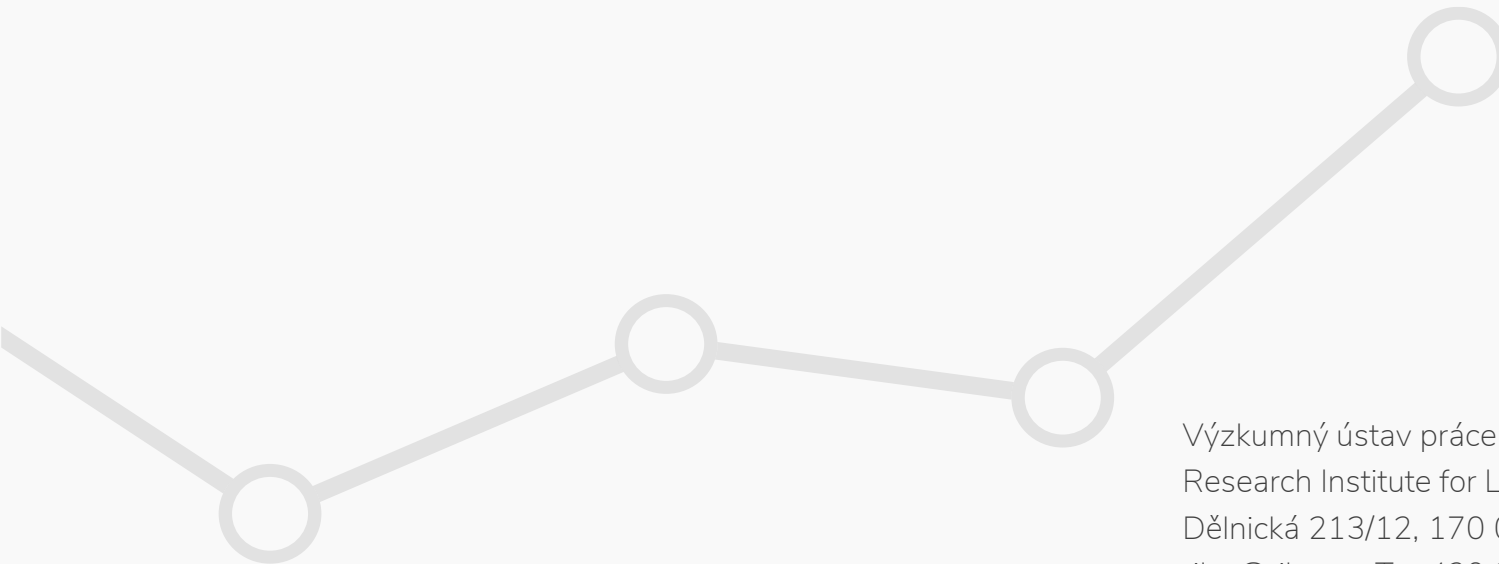
- 1 Program SÚMP je pro ZZ a ZP značně efektivní v krátkém a také delším období (70pb zpočátku až 45pb rozdíl ke KS po roce, 10pb po dvou a půl roce)
- 2 Mírně vyšší efekty pro ZP než ZZ, ale hlavně vyšší v srovnání s uchazeči bez zdravotních omezení
- 3 Vyšší efekty pro nízce kvalifikované ZZ+ZP (30pb rozdíl ke KS po roce) než více kvalifikované (20pb po roce)
- 4 Vcelku více cílené na ZZ + ZP, rezervy v cílenosti uvnitř skupiny (méně kvalifikovaní, mladí, často opakující evidence, méně motivovaní)

Závěry a Doporučení

- Potvrzuje se efekt „on-the-job training, screening, adaptation on the job“
- Zisky v zaměstnatelnosti (schopnost, příležitost, možnost adaptace)
- **Doporučení**
- Rozšířit dostupnost programu pro ZZ a ZP
- Zlepšit cílenost k více znevýhodněným uvnitř skupiny ZZ+ZP (nízké vzdělání především)
- Koordinace s novým nástrojem sociálně integrační zaměstnávání
- Individuální poradenský přístup

Děkujeme za pozornost

tomas.sirovatka@rilsa.cz

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute for Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz